

Preek over Psalm 145

Broeders en zusters,

Vanmiddag wil ik in deze zangdienst eens graag met u nadenken over het thema lofprijzing. Een thema wat bij mensen altijd een verschillende gevoelens oproept. Dat komt omdat we bij dat woordje lofprijzing heel gauw denken aan een bepaalde *manier* van lofprijzing. God loven en prijzen in een bepaalde vorm, met een bepaalde soort muziek, en vaak wordt dan niet alleen met onze mond, maar ook met onze lichaamshouding en met gebaren uiting gegeven aan onze liefde voor God. En laten we maar eerlijk zijn, voor de een kunnen we dat niet genoeg doen en de ander voelt zich daar wat ongemakkelijk bij. De muziek is je smaak niet, en op deze manier uiting geven aan je geloof ben je niet gewend of spreekt je niet aan. En daarom schrappen we vervolgens het woordje 'lofprijzing' uit ons woordenboek. Maar als we dat doen dan maken we naar mijn overtuiging toch wel een vergissing. Want als we alleen al kijken naar het bijbelboek Psalmen dan ontkomen we er niet aan dat de Psalmen boordevol lofprijzingen staat. Nu vind ik het prachtige van de psalmen dat daarin op allerlei manieren uiting wordt gegeven aan onze gevoelens. Er staan klaagpsalmen in zoals Psalm 22. De eerste zin uit deze Psalm heeft Jezus aan het kruis geciteerd '*mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten*'. Andere psalmen zijn gebeden om vergeving, of dankliederen voor de oogst. Maar hoewel iedere psalm zo zijn eigen betekenis heeft, is het bijbelboek psalmen zo opgebouwd dat blijkt dat het uiteindelijk om de lofprijzing gaat. Als u uw bijbel bij u heeft moet u maar eens meebladeren. Het hele bijbelboek Psalmen is opgebouwd uit 5 boeken. Als we Psalm 1 opzoeken, dan staat daar boven 'het eerste boek, Psalm 1-41'. Psalm 41, de laatste psalm van dit boek eindigt met een lofprijzing: '*Geloofd zij de HERE, de God van Israel, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid. Amen ja amen.*'

Het tweede boek begint dan bij Psalm 42 en eindigt bij Psalm 72. Deze Psalm 72 eindigt ook weer met een lofprijs: '*Geloofd zij de HERE God, de God van Israel, die alleen wonderen doet. En geloofd zij zijn heerlijke naam voor eeuwig, en zijn heerlijkheid vervulle de ganse aarde. Amen, ja, amen.*'

Het derde boek begint bij Psalm 73 en eindigt bij Psalm 89. Ook Psalm 89 eindigt met een lofprijs: '*Geloofd zij de HERE voor eeuwig. Amen, ja, amen.*'

Het vierde boek begint bij Psalm 90 en eindigt bij Psalm 106. Ook Psalm 106 eindigt weer met een lofprijs: *Geloofd zij de HERE, de God van Israel, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid, en al het volk zegge: Amen, Halleluja.*

Het vijfde boek begint bij Psalm 107 en eindigt niet met één vers van lofprijzing maar met 6 complete psalmen van lofprijzing. Psalm 145 tot en met Psalm 150 zijn allen lofpsalmen. En in die psalmen worden we wel dertig keer opgeroepen om God te prijzen. En het loopt dan uit op de laatste regel van Psalm 150, die eindigt met de zin *alles wat adem heeft, looft de HERE.*

De psalm van vandaag, Psalm 145, is dus de eerste van de zes lofprijzingspsalmen uit het vijfde boek. De Psalm zet er gelijk mee in. *Ik zal U verhogen mijn God, Gij Koning, ik zal uw naam prijzen voor altoos en immer, te allen dage zal ik U prijzen, uw naam loven voor altoos en immer.*

Hoort u dat? Het staat er twee keer. Voor altoos en immer. Dus niet alleen als je lekker in je vel zit of als alles goed gaat. Nee, altijd. Misschien zelfs wel juist als het niet zo goed met je gaat. Maar daar komen we straks nog op. Lofprijzing is dus iets anders dan een onderdeel van de kerkdienst. Het is veel meer. In deze psalm kom ik drie aspecten van lofprijzing tegen. En die drie aspecten wil ik graag met jullie overdenken. Het eerste is lofprijzing als opvoeding, het tweede lofprijzing als middel, het derde lofprijzing als doel.

Bij dat eerste, lofprijzing als opvoeding, wil ik graag wijzen op het 4^e vers. *Geslacht aan geslacht zal uw werken roemen.* In de nieuwe vertaling wordt niet het woordje 'roemen' gebruikt, maar het woord 'verhalen'. *Laat geslacht na geslacht van uw schepping verhalen.* Dat 'verhalen' vind ik persoonlijk wat zwakker uitgedrukt dan roemen. 'Verhalen' dat is het doorgeven van informatie, van de feiten. Kijk zo zit het. Je vertelt wat het leven met God inhoudt, maar het lijkt wel of jezelf buiten schot blijft. Maar bij 'roemen' denk je meer aan 'aanprijzen'. Je spreekt uit eigen ondervinding. Je vertelt niet alleen hoe het christelijk geloof in elkaar steekt, maar je hebt uit eigen ondervinding ontdekt wie God is en wie de Here Jezus is. Je bent geraakt door zijn liefde, zijn genade en zijn trouw. En jouw spreken over God is dan als het ware een lofprijs voor Hem. Je wilt niet alleen die droge informatie doorgeven. Maar je diepste verlangen is dat je kinderen en kleinkinderen diezelfde God en diezelfde Here Jezus die jij hebt leren liefhebben ook gaan liefhebben. Zo gaat het vaak met het

doorgeven van het geloof in de Here Jezus. *Geslacht aan geslacht zal uw werken roemen.* Dat kan ook anders, ook mensen die geen christelijke achtergrond hebben kunnen maar zo aangesproken worden door het Evangelie. Maar toch, bijna alle gelovigen van vandaag zijn gelovig geworden, omdat zij gelovige ouders en grootouders hebben gehad. God werkt zo, door de geslachten heen. En dat begint in het gezin, maar gelukkig mag de gemeente en de school ook een steentje bijdragen. En dat is geweldig, want het kan maar zo dat je als ouders even niet al te lekker communiceert met je opgroeiende tiener, en wat is het dan geweldig dat er in de gemeente jeugdleiders zijn of catecheten of leerkrachten op school die weten aan te sluiten bij de leefwereld van de jongere en zich beroemen op Gods grootheid.

Dat is het eerste, lofprijzing als opvoeding.

Het tweede waar ik over wil nadenken is de lofprijzing als middel.

In vs. 14-16 zien we dat God heel persoonlijk is betrokken bij ons mensenleven:

De HERE schraagt (ondersteunt betekent dat) allen die vallen, Hij richt alle gebogenen op. Aller ogen wachten op U, en gij geeft hun te zijner tijd hun spijs; Gij doet uw hand open en verzadigt met welbehagen al wat leeft.

En ook in vs. 18-20.

De HERE is nabij allen die Hem aanroepen, allen die Hem aanroepen in waarheid. Hij vervult de wens van wie Hem vrezen, Hij hoort hun hulpgeroep en verlost hen. De HERE bewaart allen die Hem liefhebben.

Ik weet niet hoe jullie deze verzen lezen. Maar soms heb ik wel eens de gedachte dat het er wel mooi staat. God steunt ons, God geeft ons te eten, God hoort ons hulpgeroep en verlost ons. Maar is dat nu ook wat ik in de praktijk altijd zie? Al loopt je eigen leventje lekker, dan zie je om je heen altijd wel weer mensen worstelen met de vragen van het leven. Herkent u dat? Er gebeuren zo veel dingen die we niet snappen. Afrika is misschien momenteel wel het continent met de meeste christenen, maar toch juist daar wordt het meest honger geleden. Hoe zit dat dan: *Hij geeft hun te zijner tijd hun spijs....Hij hoort hun hulpgeroep en verlost hen.* En hoeveel lieve broeders en zusters ontmoeten we niet die gebukt gaan onder de moeiten van het leven. *Hij richt de gebogenen op.* Ik zie er meestal niet zoveel van. En dan kun je

vastlopen in je vragen en je twijfels. En als je niet uitkijkt wordt je zelfs kritisch. Onze psalm levert ons vandaag een probaat middel aan tegen dit vastlopen. Ga de lofprijzing inzetten. Want dat mopperen en twijfelen doe je vaak door gebrek aan inzicht. Ga God prijzen om Wie Hij is. Vs. 8 bijvoorbeeld toont ons een God die genadig is en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid. Deze woorden kunnen soms zo bekend klinken dat ze je niet meer raken. Verdiep je daarom eens in een woord als genade. Wij kennen daar één woord voor. Wat wel interessant is, is dat het engels twee woorden voor genade kent: *mercy* en *grace*. Ze betekenen allebei 'genade', maar er is verschil. *Mercy* betekent dat je niet krijgt wat je als zondaar wél verdient, namelijk straf. Het is genade (*mercy*) als verdiende straf mij wordt kwijtgescholden. *Grace* betekent dat je wél krijgt wat je niet verdient, zoals vergeving van zonden, eeuwig leven, een hemelse erfenis. Het is genade (*grace*) dat de zonden mij vergeven worden en dat ik eeuwig leven krijg. Een andere reden om God te prijzen is zijn barmhartigheid. Barmhartigheid betekent niet alleen 'medelijgend'. Barmhartigheid gaat verder. Het is medelijden in actie. Medelijden die tot daden aanzet. Denk maar aan de barmhartige samaritaan. Hij zag de man langs de weg liggen en kwam in actie en ging hem verzorgen. Als de bijbel God afschildert als een barmhartig God dan heeft Hij dus niet alleen medelijden met de mens vanwege zijn verloren toestand, maar dan komt God ook in actie. Hij stuurt Zijn zoon naar deze wereld om iets aan die verloren toestand te doen. Een derde eigenschap van God die vs. 8 noemt is lankmoedigheid. Wanneer we spreken over Gods lankmoedigheid dan ziet dat op Zijn verdraagzaamheid, Zijn geduld. Dat heeft te maken met het uitstellen van de straf. God verdraagt de zonden van mensen zodat hen gelegenheid geboden wordt zich te bekeren. De apostel Petrus zegt dat de Here niet talmt met de belofte van de wederkomst. Maar hij is *lankmoedig*, daar Hij niet wil dat sommigen verloren gaan, maar dat allen tot bekering komen. (2 Petr.3:9) De laatste eigenschap die genoemd wordt is goedertierenheid. Ook weer zo'n woord wat je in ons gewone spraakgebruik niet meer tegenkomt. En daarom kan net als bij die andere woorden de rijkdom je ontgaan. Onlangs las ik in een artikel van ds vd Veer een mooie uitleg van dit woord. Het Hebreeuwse woord voor ooievaar is chasieda. Dit woord is afgeleid van het Hebr. Woord voor goedertierenheid. De ooievaar heeft die naam gekregen omdat hij heel trouw en behoorlijk lang voor zijn jongen zorgt. Heel anders dan bijvoorbeeld de struisvogel. In het boek Job lees je dat de struisvogel haar eieren overlaat aan de aarde en ze warm laat worden in het zand

en vergeet dat een voet ze kan vertrappen (39:16). Hoe anders is de ooievaar met haar nest hoog in de bomen, of zoals bij ons op een paal. Weken lang vliegen de ouders met voedsel af en aan. De jongen zijn vaak al zo groot dat je hen op het nest ziet wachten. De 'chaseda', de trouwe vogel, die dagelijks ook die trouw laat zien. Dat is goedertierenheid. Het is geen theoretische trouw, maar trouw die blijkt uit de zorg die gegeven wordt. Die eigenschap wordt hier de Here God toegezongen. En vooral als je worstelt met vragen en moeiten dan kan het loven en prijzen van God om wie Hij is een middel zijn om je als het ware boven je eigen omstandigheden uit te tillen. Nu moeten we elkaar wel even goed begrijpen. Ik ben er geen voorstander van om je negatieve gevoelens te verdoven, weg te drukken of te bagatelliseren. Het is ook geen christelijke variant van positief denken, of zo. Nee, het is meer een kwestie van meer zicht krijgen op de volle werkelijkheid van God. Je verruimt je blik en wordt je bewust van je eigen onvermogen om de feiten allemaal te overzien. En daar kun je best wel wat hulp bij gebruiken af en toe. Van elkaar. Zoals we nu doen hier in de kerk bijvoorbeeld.

Wist u dat ze in Israel in de tempel mensen in dienst hadden die als enige taak hadden om de lofprijzing gaande te houden? Dat waren dus min of meer beroeps. Wat doet je vader? Die is lofprijzer in de tempel. Waarom? Om de mensen die daar komen daarin mee te nemen. Als een voortdurende herinnering aan Wie God is. Vergeet niet dat er meer is dan je ziet. Vergeet niet dat er meer is dan je je herinnert. Geef het niet op. Ooit zul je alles zien. Maar veronachtzaam niet wat je nu al kunt weten. En geef het door.

Nu nog het derde. We hebben het gehad over lofprijzing als opvoeding, lofprijzing als middel en nu nog de lofprijzing als doel.

Ik heb net al uitgelegd dat het hele psalmboek uitloopt op een lofprijs tot eer van God. En onze psalm heeft het over het loven en prijzen van God voor altoos en immer. Ik snap dat u zich daar weinig bij kunt voorstellen. Het klinkt ook bepaald niet aantrekkelijk. Eeuwig lofprijzen, daar moet je toch niet aan denken. Je hoort mensen dat ook wel eens zeggen: Ik moet er niet aan denken dat ik de hele eeuwigheid op een wolk op de harp moet spelen. Het valt ook niet mee om met woorden van hier beneden uit te drukken hoe mooi het straks zal zijn. Maar één ding is zeker.

Er komt een tijd dat wij eindelijk zullen doorzien Wie God is en wat Hij heeft gedaan voor ons. Nu zien we dat ook wel maar het is vaak zo ingewikkeld en zo bedekt en verborgen. We staan op het verkeerde been. Je snapt het niet altijd, het dringt niet altijd tot je door, je gelooft het niet altijd. Maar er komt een tijd dat het onbelemmerde zicht doorbreekt. Lofprijzing als einddoel. Als alle aanleiding om Hem te prijzen duidelijk is geworden. O, zit het zo! Deed Hij dat daarom! Deed Hij toen zo en zo! De eeuwige verbazing. Een verrukking die steeds weer gevoed wordt door nieuwe feiten.

En daarom heeft lofprijzing iets in zich van hoop. Het gaat echt de kant op van de onthulling. Ach, je kan nu nog zo tobben met God. Je snapt niet waarom het gaat zoals het gaat, in je leven, in de wereld. Je ziet soms geen enkele aanleiding om Hem te prijzen. Is Hij er wel? Maar aan die onduidelijkheid en dat getob komt dus ooit een eind. Dan zien wij van aangezicht tot aangezicht. En dan zal de hele schepping tot zijn bestemming komen. De bijbel heeft er geen woorden voor. De bergen en de heuvelen zullen uitbreken in gejuich en de bomen van het veld klappen in de hand (Jes. 55:12). Alles en iedereen vertelt Gods grootheid. En wij mensen, misschien spelen we wel op de harp, maar ik denk eerder dat ons hele doen en laten één grote lofprijs zal zijn tot eer van God. Niet zo als het nu nog gaat, als middel om ons uit te tillen boven de aardse werkelijkheid en een beetje zicht te geven op het hemelse. Nee, dan zijn we tot onze bestemming gekomen. Dan zijn er geen vragen meer. Alleen verwondering. Wat een God is Hij, wat een verlossing bracht Hij. Daar kunnen we Hem in eeuwigheid niet genoeg voor prijzen.

Amen

Augustus 2011
G.P. Hartkamp
Wapenveld